અર્હં નમઃ

શ્રી શત્રુંજય-મુક્તિ સમ્યગ્જ્ઞાન અભ્યાસક્રમ

C/o. શ્રી વીરબાઈ પાઠશાળા, નાની શાક માર્કેટ પાસે, પાલીતાણા-૩૬૪૨૭૦

સમ્યગ્જ્ઞાન પરિચય

અભ્યાસક્રમ જવાબ પત્ર

એનરોલમેન્ટ નંબર - ૧૦ ગામ ______ માર્ચ/2023

વિદ્યાર્થીનું નામ ______

પ્રશ્ન-૧ ખાલી જગ્યા

(૧)	ત્રિસંધ્યાએ
(૨)	ગુણગ્રાહી
(૩)	જંબુદ્વીપ
(૪)	અભ્યાગત
(૫)	સમાધિમરણ
(૬)	જિનવચન
(૭)	દ્વિજયેષ્ઠ
(૮)	તપનીય
(૯)	દૃઢધર્મી
(૧૦)	અન્ન-પાણી
(૧૧)	ક્ષણભંગુર
(૧૨)	મુક્તાવસ્થા
(૧૩)	ઉપસર્ગ
(૧૪)	ઝરળઅનેગારવ
(૧૫)	અનાસક્ત
(૧૬)	અતિથિસંવિભાગ
(૧૭)	સમયની
(૧૮)	ધર્મ માંહાનિ અને
(૧૯)	શ્રીદેવેન્દ્રસૂરિ
(૨૦)	દ્વાદશાંગી

પ્રશ્ન-૨ એક જ શબ્દમાં

(૧)	સુખ અને આયુષ્ય
(૨)	શ્રુતિ-સ્મૃતિ-પુરાણ
(૩)	શ્રી શાંતિનાથ ભગવાન
(૪)	શાતાવેદનીય કર્મ
(૫)	સમય ક્ષેત્ર
(૬)	સંવિભાગિન/ અતિથિસંવિભાગ
(૭)	સુકૃતો ની
(૮)	પરલોકાશંસા પ્રયોગ અતિચાર
(૯)	દેવ
(૧૦)	સુધર્મ ગણધર ને
(૧૧)	પા ભાગ
(૧૨)	ચાર
(૧૩)	અતિથિ
(૧૪)	ચેતવણી માટે
(૧૫)	સૌધર્મેન્દ્ર

પ્રશ્ન-૩ શબ્દનો અર્થ

(૧)	જસો યોજન ઉંચા
(૨)	આ/એ રીતે
(૩)	પામો
(૪)	રચેલી
(૫)	પ્રદ્વેષ
(૬)	સાચા માર્ગ નો
(૭)	નિરહંકારી
(૮)	વૈડૂર્યરત્નમય
(૯)	પ્રબલ
(૧૦)	છે (જેવું છે)
(૧૧)	શાતાવેદનીય અને અશાતાવેદનીય
(૧૨)	મધ્યમ
(૧૩)	જેનું
(૧૪)	સર્વ મુખ્ય પર્વતો
(૧૫)	વૃક્ષ ની
(૧૬)	પ્રરૂપેલા
(૧૭)	પૂર્ણ થઈ/સમાપ્ત થઈ
(૧૮)	મુખવાળા
(૧૯)	એક ગાઉ સાથે
(૨૦)	તેથી વિરુદ્ધ

પ્રશ્ન-૪ જોડકાં જોડો

(૧)	૮	(૬)	૫
(૨)	૧૦	(૭)	૨
(૩)	૬	(૮)	૧
(૪)	૭	(૯)	૪
(૫)	૯	(૧૦)	૩

પ્રશ્ન-૫ સંખ્યામાં જવાબ / **પ્રશ્ન-૬ ✓ કે ✗**

	પ્રશ્ન-૫	પ્રશ્ન-૬
(૧)	૧૦	✗
(૨)	૧૫૮	✓
(૩)	૪૦૦	✗
(૪)	૧૬ વર્ષની	✗
(૫)	૫	✓
(૬)	૬	✓
(૭)	૧૨૫	✗
(૮)	૮	✓
(૯)	૧૦૩	✓
(૧૦)	૩૦૦	✗

પ્રશ્ન-૭ આ વાક્ય કયા પાને છે તે નંબર

(૧)	૧૩
(૨)	૨૦
(૩)	૧૪
(૪)	૬
(૫)	૯
(૬)	૧૮
(૭)	૧૧
(૮)	૨
(૯)	૮
(૧૦)	૧૧

પ્રશ્ન ૧- મેળવેલ ગુણ		પ્રશ્ન ૨- મેળવેલ ગુણ		પ્રશ્ન ૩- મેળવેલ ગુણ		પ્રશ્ન ૪- મેળવેલ ગુણ		પ્રશ્ન ૫- મેળવેલ ગુણ		પ્રશ્ન ૬- મેળવેલ ગુણ		પ્રશ્ન ૭- મેળવેલ ગુણ		પ્રશ્ન ૮- મેળવેલ ગુણ		કુલ ગુણ
	+		+		+		+		+		+		+		=	

રીમાર્ક ______ તપાસનારની સહી ______

પ્રશ્ન - ૮

૧. સંલેખણા વ્રત - જીવન માં વ્રતો નું પાલન જીવન ને સુંદર બનાવે છે. જે અંતે જીવ ને સમાધિમરણ તરફ દોરી જાય છે. કારણ સાધુ કે શ્રાવક જીવન ની સફળતા સમાધિમરણ માં છે. એના માટે અનાશક્ત બનવું પડશે. અંતિમ ક્ષણ ને સાધવું પડશે, સાગારી અણસણનો પણ અંતે સ્વીકાર કરવો પડશે. એ માટે સંલેષણા વ્રત ને જાણી કરી ને - ઈહલોક આશ્રી, પરલોક આશ્રી, સત્કાર-આશ્રી સન્માન દેખી ને ઘણા કાળ પર્યંત જીવવાની અભિલાષા કરવી. કર્કશ કષ્ટ જોઈ મરણ થાય તો સારૂં, રૂડા શબ્દ રૂપ આદિક જે કામભોગ છે. તે પામું એવી કોઈ પણ અભિલાષા એટલે મન નો વ્યાપાર ન જ કરવું. આ ધર્મ ના પ્રભાવ થી અનુક્રમે મોક્ષ તેની આશંસા - વાંછા પણ ન કરવું. એનું સંલેષણા વ્રત છે.

૨. ① ગુરુજનભક્તિ - માતા-પિતા, વિદ્યાગુરુ અને ધર્મગુરુ ની મન-વચન-કાયા થી ભક્તિ કરવી. ② ક્ષમા - શાંતિ - સમાધિ - ક્ષમા - સમતા ધારણ કરવી. ③ કરુણા - દયા ધારણ કરવી. ④ વ્રતપાલન - મહાવ્રતો અથવા અણુવ્રતો નું સુંદર પાલન કરવું. ⑤ યોગ - મન-વચન-કાયા ના યોગ ને અશુભ પ્રવૃતિ માંથી દૂર કરી શુભ પ્રવૃતિ માં જોડવું તે. ⑥ કષાય-વિજય - ક્રોધાદિક ને ક્ષમા, વિનય, સ[illegible]તા અને સંતોષ થી જિતવા તે કષાય વિજય છે. ⑦ દાનરૂચિ - ગમે તેવી કસોટી માં પણ ધર્મ માં સ્થિર રહે તે એ બધા શાતા વેદનીય કર્મ બંધ ના મુખ્ય આચારો છે.

૩. ① વૈર નું વિસર્જન કરી મૈત્રી ની ભાવના સાથે ચોરાસી લાખ જીવયોની ના બધા જીવો ને વારંવાર ખમાવવું. ② અઢાર પાપસ્થાનકો ને ભવો-ભવ માં જ્યાં-જ્યાં, જ્યારે-જ્યારે સેવ્યા હોય તેને ત્રિવિધે-ત્રિવિધે મિચ્છામિ દુક્કડમ્ માંગે. ③ જીવન માં જાણતાં - અજાણતાં થઈ ગયેલા દુષ્કૃતો ની નિંદા કરે. ④ જીવન કરેલા સુકૃતો ની અનુમોદના કરે. ⑤ અરિહંત, સિધ્ધ, સાધુ અને કેવલિ ભગવંતોએ પ્રરૂપેલા ધર્મ નું શરણું સ્વીકારે. અંતે - ⑥ મોહ ને ઘટાડી સાગારી અણસણ નું સ્વીકાર કરી વૈરાગ્ય વાસિત ચેતન કરીને વિદ્રા કરે.

૪. શિખરી અને ચુલ્લહિમવંત પર્વત ૧૦૦, ૧૦૦ યોજન ઉંચા છે. સુવર્ણમય પીળા રંગ ના છે. રૂક્મિ અને મહાહિમવંત પર્વત ૨૦૦, ૨૦૦ યોજન ઉંચા છે. રૂપામય - સફેદ અને સુવર્ણમય - પીળા રંગના છે. નિષધ અને નીલવંત પર્વત ૪૦૦, ૪૦૦ યોજન ઉંચા છે. તપનીયમય - લાલ રંગ ના અને વૈડૂર્ય રત્નમય લીલા રંગ ના છે. મેરુપર્વત સિવાય ના બધા જ મુખ્ય પર્વતો પોતાની ઉંચાઈ ના ¼ ભાગ જેટલા જમીન માં ઉંડા હોય છે. અનુક્રમે એથી ૨૫ યો., ૨૫ યો., ૫૦ યો., ૫૦ યો., ૧૦૦, ૧૦૦ યોજન ઉંડા હોય છે.

૫. શ્રી વીરપ્રભુએ ચાર હજાર અને ચારસો બ્રાહ્મણો ને દીક્ષા આપી. તેમાં મુખ્ય અગીયાર ને ગણધર પદે સ્થાપ્યા. ગૌતમ આદિ અગીયારે ગણધર કાંઈક મસ્તક નમાવી ને ઉભા રહ્યા. એ સમયે "શ્રી વીરપ્રભુ રત્નમય સિંહાસન થી ઉઠી" - સૌધર્મેન્દ્ર એ આણેલા રત્નજડિત સુવર્ણ ના થાળ માંથી દિવ્ય સુગંધિ ચૂર્ણ ની મુઠી ભરી ને બોલ્યા કે - "ઇન્દ્રભૂતિ ગૌતમ ને દ્રવ્ય-ગુણ-પર્યાય વડે તીર્થ ની અનુજ્ઞા આપું છું". એમ ક્રમવાર કહીને પ્રભુએ તે અગીયારે ના મસ્તકો ઉપર વાસક્ષેપ કર્યો. પ્રભુએ "સુધર્મા ગણધર ને મુખ્ય રાખી ને ગચ્છ ની અનુજ્ઞા આપી."